

Autorství označení "**studená válka**" (cold war) je připisováno obvykle [Winstonu Churchilovi](#) po jeho fultonském projevu, ale skutečným autorem je asi americký finančník a filantrop [Bernard M. Baruch](#), který se do obecného povědomí dostal až po publikování práce publicisty Waltera Lippmana "The Cold War- A Study in U.S. Foreign Policy" (Studená válka - studium zahraniční politiky Spojených států) v roce 1947. Nicméně pojem "železná opona" vyslovil po druhé světové válce jako první Churchill.

S dalším pojmem - "**železná opona**" je to ještě složitější. (anglický termín: **Iron Curtain**, v ruštině: **Железный занавес**). Tento termín mj. použil Joseph Goebbels 23. února 1945 v reakci na výsledky krymské konference v časopise *Das Reich* jako narážku na železnou oponu v divadle: "...a na Evropu spadne železná opona." Do dnešního způsobu používání termínu uvedl Winston Churchill v květnu roku 1945 v dopise prezidentovi USA H. Trumanovi jako vyjádření vznikající všestranné bariéry mezi oběma bloky. Všeobecně se termín začal používat až po Churchillově fultonském projevu v březnu 1946, ve kterém vyzval ke spolupráci anglosaské národy proti komunismu.

Ačkoli se terminus technicus **železná opona** vžil až po Churchillově řeči ve Fultonu roku 1946, **poprvé ho použil ruský spisovatel Rozanov už roku 1917**, ve smyslu bolševické revoluce, která železnou oponou oddělila Rusko od jeho historie. Roku 1921 ho užil ruský exilový spisovatel Poljakov a roku 1930 se vyskytl v *Litěraturné gazetě*, ve smyslu železné opony oddělující sovětský šťastný svět od západního zmatku a bídy, tak jako v divadle odděluje opona hrací prostor od orchestru a hlediště.

Železná opona a její historie

aneb

první použití

Železná opona (iron curtain) je velký fenomén druhé poloviny dvacátého století. Někdy bývá její úloha demonizována, někdy zlehčována, v každém případě se podepsala na životě několika generací našich občanů.

Dnes už si moc nepřipomínáme původní význam železné opony – v divadle se používala železná opona v případě požáru pro oddělení jeviště a hlediště. V 19. století tak musela být vybavena všechna divadla v Rakousku-Uhersku. Například železná opona v Národním divadle v Praze váží 12 tun, má rozměry přes 12 × 12 m, a tloušťku 15 cm.

Teprve později se tento pojem přenesl do politiky.

Zatímco účel tohoto zařízení na státní hranici je vcelku jasný, spory se vedou o to, kdo jako první začal používat tento pojem.

Jisté je pouze jedno – komunisté na česko-německé hranici nebyli první, kdo tento „vynález“ po druhé světové válce používal. Některé servery, zaměřené na studenou válku počítají mezi nejstarší železné opony uzavření hranic po vítězství bolševiků v Rusku, ale v tom pravém smyslu slova, tj. železného plotu s připojením elektrického proudu zde dosaženo nebylo.

Nicméně v článku „[Iron Curtains of the First Kind : the Electrified Wire of Death](#)“ z jiného konce Evropy je popsán příklad oddělení okupované belgické enklávy od neutrálního Holandska v době 1. světové války. A ten už označení „železná opona“ splňuje více než dostatečně. Skutečně zde plot označují jako '**Wire of Death**', stěnu smrti.

Během první světové války zastávala Belgie neutrální politiku, přesto bylo její území značně zasaženo boji, zejména okolí Yseru.

Stěna byla postavena Němci jako preventivní opatření proti útokům Belgičanů a jejich následné službě v belgické armádě na straně Francouzů či Angličanů.

Měla délku cca 300 kilometrů a víceméně kopírovala belgicko-holandskou hranici, mimo belgickou enklávu v Holandsku, kde pod německým nátlakem Holanďané postavili svůj, ne-elektrický plot.

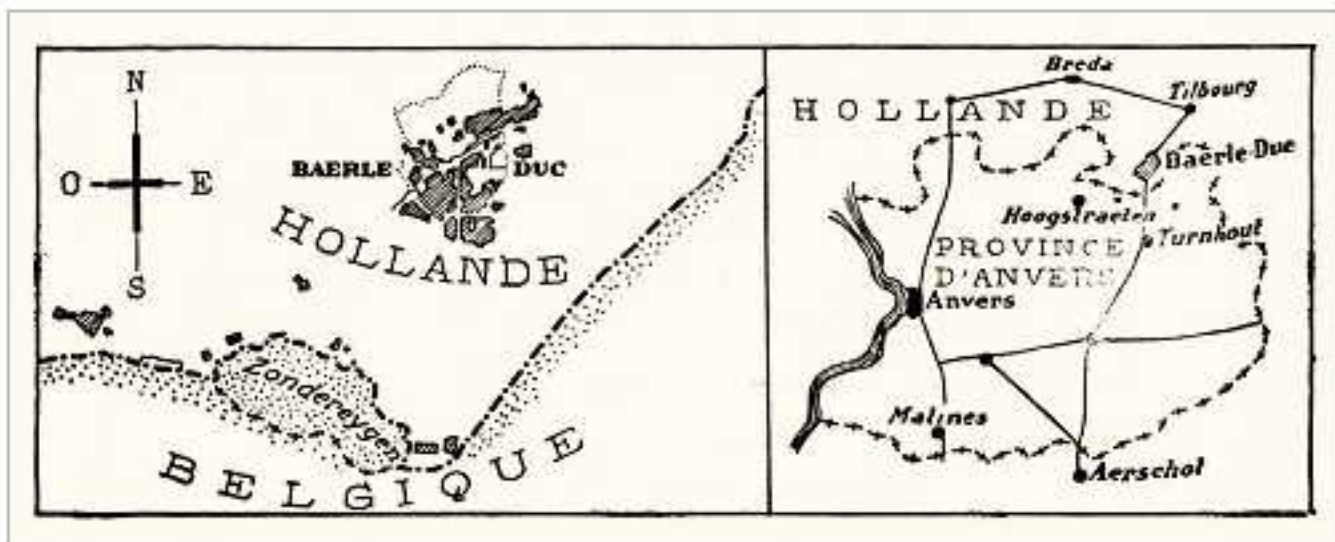

Schéma elektrické stěny smrti podél belgicko-holandské hranice

Poznámka:

Jak byla tato situace srovnána až po druhé světové válce, si můžete přečíst [jinde](#).

Podrobnější informace o malých [belgicko - holandských enklávách](#) na sousedním území.

Další články jsou [tady](#), včetně výše zmíněné enklávy Zondereygen, která je zde už zakreslena jako součást Belgie.

Každý úsek plotu se skládal ze tří stěn ostnatého drátu o výšce přibližně 2 metry. Výplet tvořilo na výšku 5 až 7 vodičů, z nichž minimálně 3 byly pod proudem s napětím asi 2000 Voltů.

Stěna byla hlídána pravidelnými obchůzkami a signalizačními zařízeními se světlem a zvonky. Proud byl vyráběn nezávislými generátory. Tento způsob umožňoval opravy stěny a vyjmutí mrtvých těl, ať už lidských nebo zvířecích.

Skupina německých důstojníků při inspekci podél elektrické stěny

Postavit tuto elektrickou stěnu nebylo v podmínkách belgicko-holandského pohraničí asi nic jednoduchého, přesto nemilosrdně uведенá území oddělila.

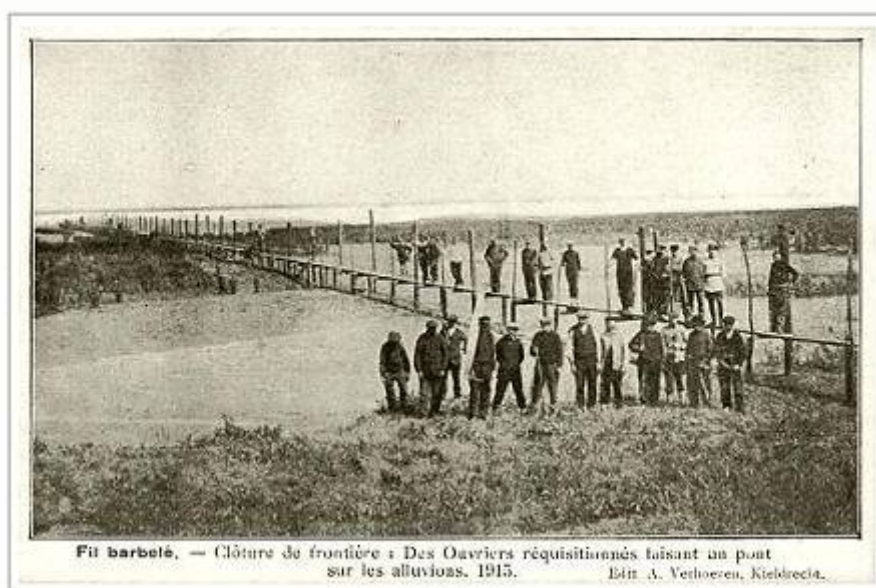
I u této stěny známe „vynálezce“ – německého kapitána Schütte. Stavba začala v červnu 1915 a stěna byla kompletně dostavěna ještě v srpnu téhož roku.

...vesnice...

...řeky...

Útěky přes železnou oponu

Odhadem 30 až 35 tisíc Belgičanů přesto úspěšně překonalo oponu a sloužilo v zahraniční belgické armádě.

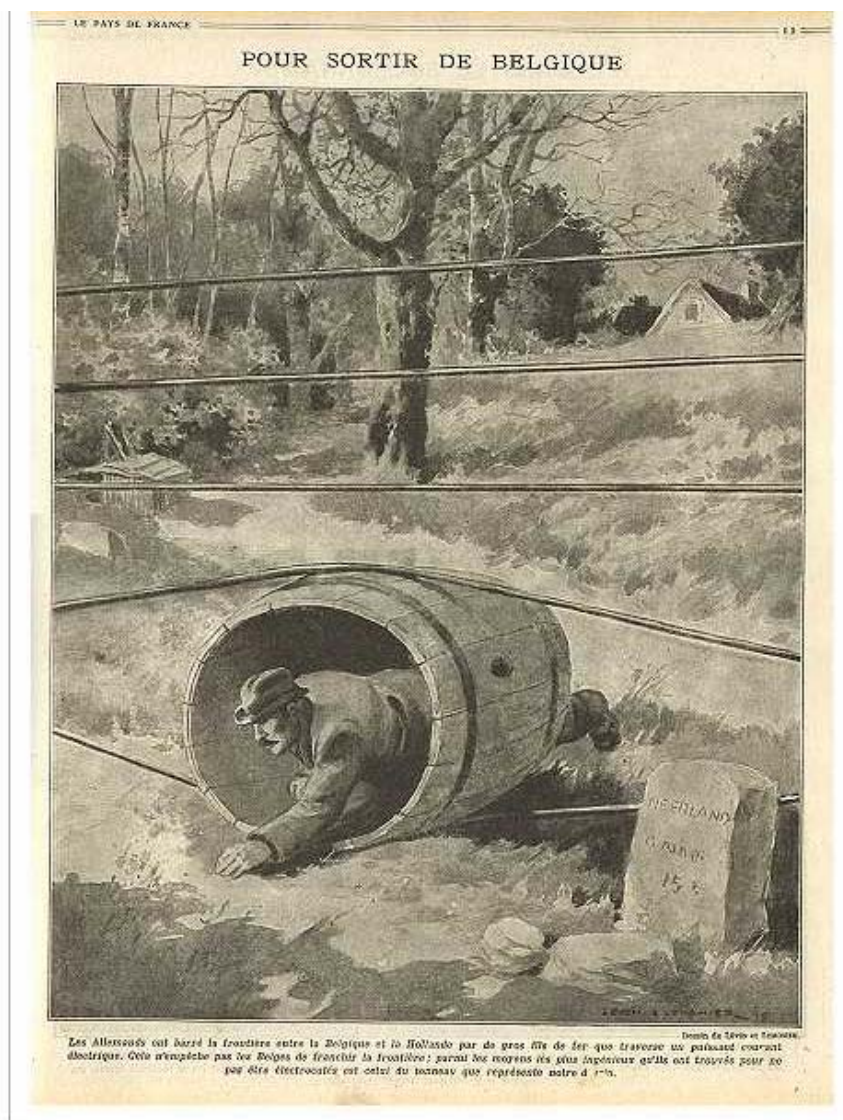
Neznámý počet (přibližně 500 až 3000) osob – včetně sloužících německých vojáků – na stěně zemřelo nebo bylo zabito.

Naznačený způsob překonání stěny pomocí sudu nebyl jediný, další pokusy využívaly tunelů pod zemí nebo zkratování elektrického obvodu apod.

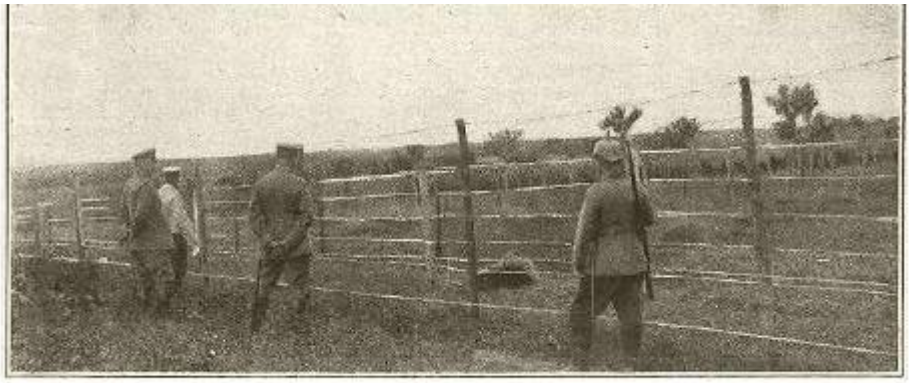
« ... de jongelui er van te weerhouden zich bij het Belgische leger teervoegen... » Velen... werden bij het door de langs de grens gespannen draadversperring kruipen geëlectrocutteerd... (Zie tekst, blz. 307.) — Lijk van een op de Belgisch-Hollandse grens geëlectrocuteerde patriot.

Výsledek nepovedeného pokusu o přechod elektrické stěny

Útěk přes železnou oponu. Elektrické dráty jsou odděleny sudem bez dna.

Německá armáda u stěny vykonávala pravidelnou obchůzku

Victim of the boundary of death that divides combatants from neutral. The body of a man who was strangled in attempting to pass through the highly electrified barbed-wire closing the Boia-Dutch frontier. These death-dealing fences have been erected by the

Velké množství osob bylo zastřeleno u stěny nebo mezi stěny hlídkující službou

LE MIROIR 33

UN BELGE TUÉ EN HOLLANDE PAR LES ALLEMANDS

Parlant à sa fille à la frontière, un habitant de Baerle-Duc est tué

Baerle-Duc, petite localité belge de 1.100 âmes, perdue en territoire hollandais, doit à cette particularité géographique d'avoir été préservée de l'invasion. Dernièrement, un habitant de ce village s'était approché du barrage de fils de fer qui longe la frontière, pour parler à sa fille qui habite Zandestegen en Belgique. Des Allemands firent feu sur lui. L'homme, atteint d'une balle au flanc, fut relevé par des soldats hollandais qui le transportèrent à l'hôpital de Tilhoerg où il mourut peu après.

Kontakty přes železnou oponu

Často násilné rozdělení rodin i celých vesnic řešili obyvatelé různým způsobem – na obrázku vidíme třeba doručování zprávy přes hranici vystřelením z luku.

Z dosud uvedeného je zřejmé, že komunisté se měli po druhé únoru 1948 kde inspirovat.

Jak uvidíme dále, hlídací systém ještě zdokonalili – přes jejich stěnu rozhodně 30 000 lidí neuteklo.....

TITLE:

Železná opona jako bojiště elektronické války

Práce je nedílnou součástí webu
<http://www.ilcik.cz>

AUTHOR:

© 1999 – 2006 ing. Václav ILČÍK

**CONTENT LANGUAGE:
COPYRIGHT:**

Czech (cz)
Zapomenutá elektronická válka v okolí železné opony
Rádiový a radiotechnický průzkum na železné oponě i za ní

DESCRIPTION:**KEYWORDS cz:**

železná opona, státní hranice, PS, Pohraniční stráž, signálka, vojenské věže, vidové hlásky, pátrače, historie železné opony, budování železné opony, ochrana státní hranice, ostnatý drát, Čerchov, Dyleň, Rozsocha, Tišina, Havran, Zvon, Poledník, Kříženec, Šumava, Tišina, Český les, Hazlov, Lesná, Milíře, zámek Zbiroh, četnické letecké hlídky, průzkumná stanoviště, SIGINT, ELOKA, Ramona, Tamara, Kopáč, Věra, KRTP, KRTP-86, KRTP-91, KRTP-81, Borap, Kolčuga, SDR, PLSS, ERA, HTT Tesla Pardubice, pasivní radar, radiolokace, tichá spolupráce, život za dráty, pozemní průzkumná stanoviště, vrtulníky na hranici, SR-71, Mig-25, zpravodajská správa, studená válka, OSH, EZOH, útěky, dezerce, ostnatý drát, odposlech, greenway, incidenty, elektronický boj, REB, TDOA, časově hyperbolická metoda

KEYWORDS en:

iron curtain, border, barbed fence, behind the iron curtain, iron border, 2ACR, passive radar, LAPAS, PLSS, ELINT, SIGIBT, iron curtain history, lost border, iron curtain road, cold war, bicycle greenway, KRTP, Vera, Tamara, Trash Bin, Trash Can, Ramona, Soft Ball, Borap, PRP-1, Kopac, ECCM, TDOA, reconnaissance, COMMUNICATIONS INTELLIGENCE, COMINT, NO MEN'S LAND

KEYWORDS de:

eloka, turm, funk, grenze, Mfs, Schneeberg, Elektronische Kampfführung, Peil, Peilbasis, Elektronische Unterstützungsmaßnahmen, LAPAS, Elektronische Gegenmaßnahmen, Elektronische Schutzmaßnahmen, horchdienst, Hoher Bogen, Grosser Arber, Grosser Kornberg, Grosser Osser, Fernmeldesektor, Fernmeldeskorturm, Grossen Kornberg, Grossenbrode,

PHRASE cz:

Jak bojoval Západ s Východem na frontě elektronické války. Státem podporovaná špionáž území potenciálního protivníka. Život v okolí železné opony. Neprostupná státní hranice, hlídané Pohraniční stráží. Železná opona – stavba, historie, použití. Systém střežení státní hranice. Vojenské síly a prostředky, dislokované v bezprostředním okolí železné opony. Pohraniční stráž. Lehký obrněný pluk. Průzkumné jednotky. Útvary zvláštního určení ZU. Obrněná brigáda. Jednotky REB. Stacionární stanoviště. Hlášky. Signálový průzkum. Technika rádiového a radiotechnického průzkumu. Monitorovací přijímače. Vrtulníky na železné oponě. Průzkumná letadla.

PHRASE en:

Iron curtain project. SIGINT, COMINT, ELINT, RADINT, OSINT, ACINT, EPM, ECCM. MASINT, Redcatchers. Radio Intelligence.

Tento text vznikl přibližně v průběhu 7 let. Jestliže máte pocit, že jsou tam faktické chyby, neváhejte mne kontaktovat – nikdo není neomylný.

Autor nikdy nebyl členem žádné politické strany a jeho práce nemá být oslavou komunistické strany, dřívějšího politického zřízení či železné opony jako takové.

Reálie odpovídají době přibližně od poloviny osmdesátých let do konce železné opony.

Všechny materiály pochází z veřejně dostupných zdrojů a jsou – pokud možno – citovány. V některých případech se mi nepodařilo autora vypátrat, resp. nereagoval na moje žádosti.

Autor

